

บทที่ 1

บทนำ

ป่าสมบูรณ์ที่มีพืชหลากหลายชนิด ซึ่งบริเวณนี้เคยเป็นพื้นที่ ๆ มีน้ำท่วมขังคล้ายเป็นป่าพรุ สภาพป่าดังเดิมถูกทำลายลง สั่งคุมพืช ป่าสมบูรณ์ขาดแคลนเรสเซ่นทางเดินที่ โดยมีต้นไม้เด่นชัดเป็นพืชเด่น (dominant species) นอกจากต้นไม้เด่นชัดแล้วยังมีพืชชนิดอื่น ๆ อีกหลายชนิด ป่าสมบูรณ์ผืนนี้เป็นป่าที่ต้องอยู่ในเมือง เหมาะที่จะใช้เป็นแหล่งศึกษาเกี่ยวกับพืช จัดเป็นห้องปฏิบัติการตามธรรมชาติสำหรับการเรียนการสอนนิเวศวิทยาและพฤกษศาสตร์เป็นอย่างดี ในปัจจุบันนี้พื้นที่ป่าสมบูรณ์ได้ถูกนำไปใช้ในการก่อสร้างอาคารเรียน ทำให้สภาพเดิมเปลี่ยนไปอย่างมาก มีการขุดคูทำคันคัน ทำให้พื้นป่ามีน้ำท่วมขังเฉพาะช่วงฤดูฝนที่มีน้ำมาก เมื่อน้ำลดน้ำที่เคยท่วมขังในป่าสมบูรณ์ได้ลดระดับลง น้ำมาขังอยู่ด้านท้องร่องแทนที่จะขังอยู่ด้านพื้นป่าเหมือนสภาพที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ การเปลี่ยนแปลงของการพัฒนาในครั้งนี้มีผลกระทบต่อป่าสมบูรณ์ขนาดเล็กนี้เป็นอย่างมาก ซึ่งแต่เดิมนั้นระดับน้ำที่ท่วมขังช่วงในหน้าแล้งจะช่วยควบคุมการอกรากของแมล็ดพืชชนิดอื่นที่ล้มพัด ลดอัตราการล้มเหลวจากสาตัวนำเข้ามา เช่น ค้างคาว กินผลพืชแล้วทิ้งแมล็ดไว้ พืชเหล่านี้จึงไม่เหมาะสมที่จะอกรากและเจริญได้ แต่เมื่อเราไปเปลี่ยนสภาพทำให้ไม่มีน้ำท่วมขังจึงเป็นผลให้พืชชนิดอื่น ๆ เจริญเติบโตได้ เราจึงพบพืชหลากหลายชนิดที่เข้ามายัง

ป่าสมบูรณ์นี้ในช่วงปี พ.ศ.2537 มีเนื้อที่ประมาณ 30 ไร่ ต่อมาได้มีการสร้างอาคารทั้งด้านทิศเหนือและทิศใต้ ทำให้พื้นที่เป็นป่าสมบูรณ์ประมาณ 25 ไร่ ป่าสมบูรณ์ผืนนี้แม้มีพื้นที่จำนวนไม่นัก แต่มีความหลากหลายของพรรณพืชเป็นจำนวนมาก พืชชนิดเด่นได้แก่ ต้นไม้เด่นชัด นอกจากนี้ยังมีพืชชนิดรองลงไปซึ่งเป็นไม้เลา ซึ่งได้แก่ เถ้าคันและพวงหวายลิง โดยพวงหวายนี้จะขึ้นเกาะพันต้นไม้เด่นชัด ลักษณะเป็นปุกกลุ่มเรื่องยอด ส่วนพรรณพืชพื้นล่างของป่าได้แก่ พวงหวายฟิร์น เช่น ประทAle บริเวณที่โล่งแจ้งมีต้นหญ้าป่ามี

ความสำคัญของการวิจัย

ป้าแม่ค้าชาวบริเวณสถานบ้านราชภัฏสงขลา จัดเป็นป้าที่มีเอกลักษณ์เฉพาะคล้ายกับป้าพรุ ในปัจจุบันพื้นที่พรุได้ถูกทำลาย ทำให้พรรณพืชและสัตว์บางชนิดสูญพันธุ์ และป้าพรุก็มีเหลืออยู่น้อย การสำรวจศึกษาครั้งนี้จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง

1. ป้าแม่ค้าวเป็นแหล่งรวมความหลากหลายของพรรณพืชซึ่งมีความแตกต่างไปจากป้าไม้ชนิดที่ขึ้นตามพื้นดินทั่วไป การสำรวจวิจัยจะทำให้ทราบชนิด ลักษณะทางสัณฐานของพืชที่เหมาะสมสมจริงโดยไม่ต้องเดินทางไป
2. ป้าแม่ค้าวเป็นแหล่งรวมของความหลากหลายทางพันธุ์ศาสตร์ หากนำไปศึกษาวิจัยต่อ อาจจะได้สายพันธุ์ที่นำไปใช้ในเชิงพาณิชย์ หรือประโยชน์ค้านอื่น ๆ มากยิ่งขึ้น
3. มีความสำคัญสำหรับการศึกษาวิจัยทางธรรมชาติ เป็นห้องปฏิบัติการในการศึกษาพืช ติดตามการเปลี่ยนแปลงของสังคมพืช

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจชนิดพืชในป้าแม่ค้าว ทั้งที่เป็นไม้ยืนต้น ไม้พุ่ม ไม้เดาเลื้อย หญ้า และพืชที่ขึ้นในน้ำ ทำให้ทราบชื่อถิ่น และชื่อวิทยาศาสตร์
2. เพื่อให้ทราบถึงลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของพืชในป้าแม่ค้าว
3. เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ในกระบวนการเรียนการสอน

ขอบเขตของการวิจัย

1. สำรวจพืชที่ขึ้นในป้าแม่ค้าวบริเวณสถานบ้านราชภัฏสงขลา โดยเดินสำรวจทุกพื้นที่
2. นำตัวอย่างพืชมาจำแนกชนิด โดยใช้เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอนุกรมวิธานของพืช

ระยะเวลาที่ทำการวิจัย

มิถุนายน พ.ศ.2537 – พฤษภาคม พ.ศ.2538

และ มกราคม – พฤษภาคม พ.ศ.2544

สถานที่ทำการวิจัย

พื้นที่ป่าเสม็จขาวบริเวณสถาบันราชภัฏสงขลา หมู่ที่ 1 ตำบลطاคร้อปช้าง อัม嘎เมือง จังหวัดสงขลา และห้องปฏิบัติการโปรแกรมชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบันราชภัฏสงขลา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบชนิดของพรรณพืชในป่าเสม็จขาวไม่น้อยกว่า 15 ชนิด
2. ได้ทราบลักษณะทั่วไปของป่าเสม็จขาว
3. ผลจากการวิจัยจะได้พัฒนาบริเวณป่าเสม็จขาวเป็นห้องปฏิบัติการในการเรียนการสอนวิชาพุกามศาสตร์ และวิชาที่เกี่ยวกับพืช